

Oponentský posudek bakalářské práce Radka Suchého – Nietzscheovo pojetí tělesnosti.

Předkládaná práce doplňuje předchozí, již úspěšně obhájené „nietzscheovské“ práce kolegů Terezy Nuckollsové (2004) a Omara Baldé (2007), jež každá z odlišného hlediska a s odlišným přístupem vykresluje komplexní obraz myšlenkových motivů Friedricha Nietzscheho. Práce kolegy Suchého je veskrze filosoficko—antropologická a tematizuje Nietzscheho specifické a polemické pojetí tělesnosti. Metodicky navazuje na současnou (aniž bych to mínil pejorativně) dosti módní tendenci psychologicko—(neo)psychoanalytického výkladu *filosofemat*, a proto není divu, že si jakožto vůdčí referenční prameny bere francouzsky orientovanou nietzscheovskou interpretaci Gilese Deleuze, Michela Foucaulta, J.—P. Vernanta a z ní vycházející a jí se inspirující interpretaci Hynka Tippelta.¹

V souvislosti s tématem tělesnosti u uvedeného autora je vždy nutné začít s analýzou pojmu „asketický ideál“, což přináší první úsek bakalářské práce (str. 8—12). Zde autor vycházel z důkladných pramenných rešerší Nietzscheho spíše pozdějších spisů. Protože Nietzsche tento pojem původně „definoval“ především pro obecně „kulturně—dějinný“ kontext, „aplikuje“ jej kolega Suchý v druhém úseku (str. 13—19) specificky na postavu filosofa a na „činnost“ filosofování, která se ukazuje být formou „eskapismu“. V tomto úseku se dostávají ke slovu diskutované sekundární výklady interpretací Tippelta, Vernanta a Foucaulta. Poté se autor ve třetím úseku (str. 20—24) věnuje vlastní a konkrétní tematizaci vztahu těla, zdraví a filosofie, kde je probírána Nietzscheho koncepce pudů/instinktů a role morálky a kultury. Tělo a tělesnost totiž není atomárním faktem (byť chybí jakákoliv zmínka o problematice „subjektivity“ a jejího „zrušení“ či spíše překonání), nýbrž vždy implikuje sdílenou přítomnost v pluralitě prožívaného a sdíleného světa.

V předposledním úseku (str. 25—29) práce autor tematizuje vztah těla a života ve směru Nietzscheho důležitého pojmu „kultivace“ (die Züchtung, die Zucht), kde postrádám zmínku pojmové dichotomie morálky pánů a morálky otroků, resp. aktivního a pasivního nihilismu, a s tím související Nietzscheho „projekt“ „nadčlověka“. Velmi důležitý moment *Nietzscheho pojetí „vědomí“*, který kolega Suchý nastiňuje (ale opravdu jen nastiňuje) na str. 28, a který v tuzemsku doposud čeká na své zevrubné zpracování, by ještě více nahrával Suchého metodického východiska či ukotvení v (neo)psychoanalytické interpretaci. K tomu však

---

¹ Ústeckolabský filosof H. Tippelt patří spolu s Josefem Fulkou a Petrem Koubou k čelním představitelům (neo)psychologické tendence v současné české filosofii, jež se nejvíce inspiruje dílem francouzského psychoanalytika Jacquese Lacana (1901—1981).

v práci nedošlo. Ale zde bych viděl možné východisko pro eventuelní návaznost např. v magisterské práci.

V závěrečném úseku práce (str. 30—33) přichází ke slovu „futuristický“ (tzn. v tomto smyslu „k budoucnosti a do budoucna obrácený a proklamativní) či „profétický“ rys Nietzscheho myšlení. Autor zde načrtává pokus o Nietzscheho pozitivní alternativu k dosavadní – z jeho hlediska – nihilistické antropologii a rovněž se spíše jedná o přípravu možná dalšího zpracování v jiné, rozsáhlejší podobě. Teprve zcela v závěru (str. 30) se objeví klíčový pojem „opojení“ (der Rausch), který je označením základní nálady (die Grundstimmung) pozitivně stanoveného lidství přitakávajícího z budoucnosti se odvíjejícímu prstenci „věčného návratu téhož“.² Jako rána z pistole se zde neočekávaně a bez předchozího spojení s kontextem objevuje postava starořeckého boha Dionýsa (další z Nietzscheho základních pojmů), *nota bene* ve spojitosti s indickým *dévou* Šivou, aniž by jejich bližší, byť tušená, ale právě jen tušená, a nikoliv artikulovaná souvislost byla jakkoliv zprostředkována, uvedena a interpretována. Na závěru lze, bohužel, příliš jasně shledat, že práce byla dokončována v nesmírném chvatu.

V globálu musím podotknout, že v práci přišel zcela zkrátka základní *ontologický* předpoklad Nietzscheho pojetí lidství (motivů *antropologického*) a světa (motivů *kosmologického*), který se zračí v pojmu „vůle k moci“. Postrádám též důkladnější rozbor Nietzscheho dikta z knihy *Tak pravil Zarathustra*, že „tělo je velký rozum“, které považuji za klíčové pro jeho pojetí antropologie.

Musím konstatovat, že autor práci konzultoval na samotném začátku a až v samotném závěru. Nelze mu upřít zvládnutí práce s prameny primárními i sekundárními, standardů akademické práce a na elementární rovině též filosofického řemesla. Práce má jasně formulovaný problém a na výchozí otázku dokáže v zásadě předložit vykazatelnou konkrétní odpověď.

Předkládaná práce tematizuje mnoho ze základních témat antropologie, je (z hlediska konkrétního historického příkladu) chvalitebným příspěvkem k diskusi o problematice sebe—pojetí člověka jakožto tělesné a tělesnicí (tzn. tělesným způsobem na světě existující) bytosti, a proto ji považuji obsahově relevantní.

---

² NB: Zde by šlo příkladně ukázat souvislost mezi Nietzscheho programem rehabilitace tělesnosti ve spojitosti s pojmem „opojení“ a Spinozovo pozitivnímu hodnocení tělesnosti (cf. *Etika II, Prop. 13* a dále) ve spojitosti s pojmem „radost“, která je adekvátní formou či způsobem života ducha.

Práci přes veškeré uvedené obsahové výtky či nedostatky považuji jednak za **přijatelnou k obhajobě**, jednak za **chvalitebnou** s bodovým hodnocením **26 bodů**.

Aleš Novák, Ph.D.